

Звіт

з реалізації у 2022 р. наукової теми кафедри практичної психології

«Психологічна підтримка ресурсного потенціалу особистості в мінливих умовах суспільного буття»

Завершено теоретико-аналітичний етап дослідження.

Завдання	Здобутки	Наукові продукти
1. Уточнення й деталізація основних понять дослідження .	1. Проаналізовані складові ресурсного потенціалу особистості, визначено основні поняття дослідження (ресурсний потенціал, життєстійкість, самоактуалізація, настановлення та інш.). 2. Проаналізовано складові моральної свідомості особистості, проведено теоретичних аналіз наукових підходів до дослідження феномену. 3. Розглянуто поняття «відповідальне громадянство» в полі філософії права через призму сучасних концептуальних інтерпретацій, принципу історизму, герменевтичного підходу,	Визначено структуру ресурсного потенціалу (когнітивні, ціннісно-афективні та поведінкові складові ресурсного потенціалу). При цьому системоутворюючим чинником визначена спрямованість особистості до самоактуалізації та настанови, що впливають на рівень її життєстійкості. Клібайс Т.В., Старинська Н.В., Краєва О.А. (2021) До проблеми життєстійкості та самоактуалізації як складових ресурсного потенціалу особистості «Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)): журнал. (5). С. 772-780. ISSN 2786-4952 Розроблено теоретичну модель конструювання моральної свідомості, обґрунтовано виокремлення кожного з компонентів. Василець К.В. Особливості моральної свідомості особистості: теоретична модель. Психологія і особистість, №1. 2022. 21-33 ISSN (Print) 2226-4078, ISSN (Online) 2410-3527 http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/article/view/251921 Відповідальне громадянство – це не лише певна норма правової поведінки, комунікації, співіснування держави та громадянина, а й усвідомлення її значимості, необхідності її продукування, готовності суб'єкта до управління та самоконтролю. Кивлюк О. П., Задорожна О. М., Мордоус І. П. Відповідальне громадянство у

	<p>емпірично-правової та соціально-політичної орієнтації суспільства.</p> <p>4. Експліковано зміст поняття духовності, її принципи, складові. Висвітлюється ціннісно-сміслові спрямування духовності у вченнях давньогрецьких філософів.</p> <p>Висвітлено шляхи виходу із духовної кризи, запропоновані філософами в епоху елінізму. Розглянуто можливість використання їх досвіду в сьогоденні.</p> <p>5. Розглянуто головні аспекти самореалізації особистості в концепції Мартіна Гайдегера, проводяться відповідні паралелі зі східною релігійно-філософською думкою.</p>	<p>понятійно-категоріальному полі філософії права. Освітній дискурс : збірник наукових праць / Голов. ред. О. П. Кивлюк, Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація», Випуск 39 (1-3), С. 53-62.</p> <p>Repetiy S. Correlation of spirituality in ancient greek philosophy. Polish journal of science, 2022, 47, V. 2, p.52-55</p> <p>Репетій С. Духовність як філософсько-антропологічна проблема в історії західної філософії епохи середньовіччя. Вісник Львівського університету: філософсько-політичні студії.: Львів «Гельветика», 2022. Випуск 37.-С.119 -125</p> <p>Матвеев В.О. Філософсько-психологічні погляди М. Гайдегера в аспекті самореалізації особистості в порівнянні з релігійно-філософською думкою Сходу «КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ- 2022» Матеріали Всеукраїнської наукової конференції 20 травня 2022 року. Тези доповідей. м. Київ. 2022. Сс. 47-52.</p>
--	--	--

<p>2. Аналіз характеру впливу мінливих умов суспільного буття на розвиток ресурсного потенціалу особистості.</p>	<p>6. В межах вивчення когнітивних та ціннісно-афективних складових ресурсного потенціалу наведено теоретичний аналіз дослідження процесу формування ідентичності особистості в контексті розвитку її творчості, що включає в себе вивчення теоретичних підходів до визначення сутності ідентичності підлітка, зокрема її особистісної форми; дослідження факторів, що впливають на формування та розвиток ідентичності сучасного підлітка, психологічних особливостей творчої ідентичності.</p>	<p>Краєва, О..А., Матвійчук, О.О.(2022) Проблема формування ідентичності в підлітковому віці у контексті розвитку творчої особистості. Вісник Національного університету оборони України (1(65)). с. 64-70. ISSN 2617-58, 2617-6866 (он-лайн)</p>
	<p>7. З метою аналізу особливостей впливу умов нашого буття на поведінкові та ціннісні складові ресурсного потенціалу особистості теоретично обґрунтовано значення почуття гумору як додаткового ресурсу, який допомагає особистості впоратись з різного роду ситуаціями, тим самим знижуючи загальний рівень стресу та змінюючи свій фокус уваги на більш сприятливий. своєрідний механізм захисту – ситуація, що викликає агресію (повномасштабне вторгнення Росії в Україну), змушує вдаватися до інструменту, який дозволяє «подивитися в іншому напрямку» завдяки жартам.</p>	<p>Встановлено, що в сучасній ситуації напруженості та тривоги респондентам властиве використання адаптивного типу гумору в більшій мірі, ніж неадаптивного. В першу чергу це афіліативний та самопідтримуючий гумор.</p> <p>Матвієнко Л.І., Пилипенко О.О., Шокота В.В. Особливості почуття гумору студентської молоді в умовах стресу. Габітус. Одеса, 2022. Вип. 36. С. 189-194.</p>

	<p>8. В межах вивчення факторів, що можуть знижувати ресурсний потенціал особистості було визначено специфічні особистісні конструкти підлітків, які мають порушення слуху.</p>	<p>Lytvynenko, O. (2022). Representation of the rules for living in personal narratives of adolescents with hearing impairments. East European Journal of Psycholinguistics, 8 (2), 138-151. https://doi.org/10.29038/eejpl.2021.8.2.lyt (Scopus)</p>
	<p>9. Визначено професійні та індивідуальні чинники, які сприяють появі перфекціонізму в науково-педагогічного персоналу вищої школи та професіональному вигоранню.</p>	<p>Отримані результати дозволять розробити програму для зниження рівня деструктивного перфекціонізму.</p> <p>Grubi T. Factors of perfectionism in scientific and pedagogical staff of higher school / T.Grubi // Організаційна психологія. Економічна психологія. – Науковий журнал [за наук. ред. С.Д.Максименка та Л.М.Карамушки]. – К. : Логос, 2021. – № 4 (24). – С. 15-22. (https://doi.org/10.31108/2.2021.4.24.2) (http://orgpsy-journal.in.ua/index.php/ojep/issue/view/21/23) (у 2021 р. не звітувалося)</p> <p>Матвієнко Л. І., Коваленко А. І. Детермінанти професійного вигорання працівників сфери громадського харчування. Особистість у сучасному соціопсихологічному вимірі : монографія / за заг. ред. Г. А. Приба, Є. М. Калюжної ; колектив авторів. – Херсон : Олді+, 2022. – С. 255-269.</p> <p>Бегеза Л.Є., Раєвська Я.М., Калюжна Є.М., Матвієнко Л.І. Компетентнісний підхід у психологічній підтримці фахівців ринку праці в умовах війни. Проблеми сучасної психології. № 2 (2022). С. 7 -15</p>
	<p>10. Обґрунтовано, що віртуальні спільноти є не тільки невід’ємною особливістю постмодерністської сучасності. Вони також стали потенційною веб-платформою для нових можливостей в розвитку різноманітних</p>	<p>Vitaliy Matveev, Svitlana Khrypko, Vita Tytarenko, Olesia Stoliarchuk, Alla Ishchuk, Maryna Tereshchenko. Value Semantics of Multivector Behavior of Virtual Communities as a Psycho-Potential Hazard to Spiritual Foundations, Information Culture, and National Security. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.22 No.1, January 2022 625-</p>

	<p>спільнот. Інформаційно-культурні правила та стандарти країни є пріоритетом внутрішньої та зовнішньої політики через їх широке суспільне значення, що робить їх потужними чинниками у формуванні життєвих пріоритетів особистості. Це призводить до унікальних культурних явищ, а, отже, й нових небезпек та загроз для інтересів громадян і суспільства, правопорядку та безпеки.</p>	<p>633.http://ijcsns.org/07_book/html/202201/202201082.html (Scopus)</p>
	<p>11. Вивчені змістові особливості уявлень соціуму про соціальну групу людей з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень.</p>	<p>Виявлена у дослідженні семантика стигмальних висловлювань може стати психолінгвістичною основою для соціального конструювання дестигмувального впливу на цю соціальну групу.</p> <p>Лозова, О., Грубі, Т., Старинська, Н., & Паламарчук, М. (2022). Психолінгвістична структура стигмальних висловлювань про осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень. PSYCHOLINGUISTICS, 32(1). https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/1167 (Scopus, WOS)</p>
	<p>12. Визначено роль деструктивних особливостей сімейного виховання у виникненні аутодеструктивної поведінки підлітків</p>	<p>Розширено та підтверджено теоретичні уявлення про чинники виникненні аутодеструктивної поведінки підлітків.</p> <p>Вавілова А. С. Психологічна підтримка дітей під час кризових подій. Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження, 21-22 квітня, 2022 рік: Матеріали XXIV Міжнародної конференції молодих науковців. - К.: Ліра, 2022 0 260 с. - с. 36-39</p> <p>Роль дисфункціональних сімейних систем у виникненні аутодеструктивної поведінки підлітків. (подано на розгляд).</p>

		<p>Вавілова А. С. Використання методу прийомних дітей у психогенетичних дослідженнях. Наука, освіта і суспільство: нові дослідження і перспективи: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 6 травня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. 71 с. - с. 40-42</p> <p>Вавілова А. С. Кіба С. Г. (2022) Захисна організація особистості при переживанні дереалізації та деперсоналізації. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. Т. 33. № 3. 113-119.</p>
	<p>13. Досліджено методологічні засади підготовки практичних психологів в умовах системної суспільної нестабільності на підставі тезауруса професійних компетенцій практичного психолога та з урахуванням сфер суспільної діяльності та видів психологічних практик майбутнього фахівця. В контексті компетентнісного підходу проаналізовано зміст навчання майбутнього практичного психолога з урахуванням вимог до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки фахівця.</p>	<p>Виявлено проблему ідентифікації провідних компетенцій майбутніх фахівців у галузі практичної психології. На базі теоретичного та емпіричного аналізу створена модель ключових компетенцій практичного психолога. Визначено ефективні умови, методи та форми навчання майбутнього практичного психолога, описано комплекс дисциплін навчального плану.</p> <p>Лозова О.М., Циганчук Т.В., Ліплянська О.В., Миколенко Н.В. Методологічні підстави підготовки практичних психологів у мінливих умовах суспільного буття. Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина») No 6(11) 2022. С. 450-460. ISSN 2786-4952 Online http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/56/82</p>
	<p>14. Проаналізовано генезу етичних вимог до роботи психологів-практиків в Україні.</p>	<p>Запропоновано авторську редакцію етичного кодексу, який регулює діяльність психологів-практиків.</p> <p>Temple, M. L., Lytvynenko, O., Kolesnikova, O., Maryanenko, O. & Zaporozhets, O. (2022). A Conceptual Rationale for a Contemporary Unified Code of Ethics in Ukraine. Psychology, 13, 328–337 https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=115914 (Web of Science)</p>

	<p>15. Розглянуто психологічний компонент моніторингу якості освіти, що передбачає створення позитивних соціально-психологічної атмосфери для учасників навчально-виховного процесу, як студентів, так і викладачів. Створення комфортного середовища дозволяє викладачам ефективно виконувати свою роботу, а вищим навчальним закладам - реалізовувати основне завдання забезпечення якості педагогічних кадрів. Також у статті висвітлено досвід моніторингу психологічної складової якості вищої освіти з використанням різноманітних інструментів ІКТ</p>	<p>Показано, що моніторинг якості психологічної складової освіти за допомогою Google-форми дозволяє не тільки визначити характер взаємин між учасниками навчально-виховного процесу та їх рівень задоволення та соціально-психологічний клімат як індикатор організаційної культури.</p> <p>Tetiana Melnychuk, Tamara Grubi, Svitlana Alieksieieva, Svitlana Maslich, Vitalii Lunov Peculiarities of psychological assistance in overcoming the consequences Covid-19: resilience approach / Neuropsychiatry and Neuropsychology, 2022; 17, 1–2: 95–107 DOI: https://doi.org/10.5114/nan.2022.117960 (Scopus)</p>
	<p>В межах методологічного аналізу психолінгвістики і психосемантики:</p> <p>16. Проведено порівняльний методологічний аналіз психолінгвістики і психосемантики: показано роль двох дисциплін в окремих галузях теоретичних та прикладних досліджень. Описано прийоми і способи оперування смислами у проблемній ситуації говоріння, обґрунтовано тезу про смислову зумовленість мовленнєвої успішності чи неуспішності суб'єкта.</p>	<p>Окреслено коло спільної проблематики та методів дослідження, специфіку предмета та відмінності методологічних підходів.</p> <p>Лозова О. М., Міждисциплінарні методологічні зв'язки психосемантики та психолінгвістики Тези Міжнародної науково-практичної конференції (9 грудня 2022 року, м. Київ) / відп. ред. О.В. Дробот;</p> <p>Представлено розроблені автором методики: методика визначення стратегій смислоутворення; техніка вимірювання впливу метафоричної номінації на розуміння тексту та якісні характеристики письмового мовлення, метод дослідження децентраційних можливостей мовця; техніка ініціювання смислоутворення. Обґрунтовано класифікацію мовленнєвих контекстів метафоричних висловлювань з точки зору комунікативних функцій експресивності та мовленнєвого впливу на адресата.</p> <p>Лозова О.М., Психосемантика смислових трансформацій у метафоричному мовленні. Монографія. Львів : СПОЛОМ, 2022. 144 с. : мал., табл. – Бібліогр.:</p>

		206 назв.ISBN 978-966-919-843-3
	17. Визначено особливості суїцидальної поведінки підлітків	<p>Надано практичні рекомендації щодо профілактики суїцидальної поведінки у підлітків.</p> <p>Музиченко І.В. Суїцидальна поведінка у підлітків: причини та особливості перебігу. III Міжнародна науково-практична конференція «MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE» 12-14 червня 2022 року, Львів, Україна</p>
	18. Дослідження тривожності державних службовців в умовах криз через дві основні події – появу пандемії та розв’язання війни в Україні.	<p>Встановлено високий рівень тривожності у переважної більшості службовців як показника переживання емоційного неблагополуччя, при цьому в ситуації війни показники тривожності були нижче, ніж в ситуації вакцинації. Виявлено статистично значущий кореляційний зв’язок особистісної тривожності та фрустрації. Констатовано, що показники ригідності особистості в ситуації війни також є вищими, ніж в ситуації вакцинації.</p> <p>Левченко В.В., Нежинська О.О. Дослідження тривожності державних службовців в умовах криз. Габітус. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 39</p> <p>Представлено теоретичний огляд феномена тривожності, зокрема розглянуто підходи до вивчення поняття тривожності та тривоги, причини та механізми зростання тривожності у соціально-психологічному й індивідуально-психологічному контекстах та проведено емпіричне дослідження психологічних особливостей тривожності працівників судів під час вакцинації проти COVID-19.</p> <p>Левченко В.В., Диптан Н.М. Психологічні особливості тривожності працівників судів в умовах пандемії Covid-19. Особистість у сучасному соціопсихологічному вимірі : монографія / за заг. ред. Г.А. Пріба, Є.М.</p>

		Калюжної; колектив авторів. Херсон : Олді+, 2022. С. 244-255.
	19. Дослідження освітнього простору в умовах пандемії	<p>Дослідження присвячено впливу кризи на зміну пріоритетів сталого розвитку. Для нейтралізації наслідків кризи запропоновано підхід до формування структури сталого розвитку ЗВО в умовах кризи та встановлено порядок узгодження тактики та стратегії розвитку під час кризи. Встановлено різницю у формуванні пріоритетів сталого розвитку в умовах загроз. Доведено, що сталість досягається шляхом впровадження гнучких підходів, стабілізації рівня небезпеки, перепрофілювання всіх ресурсів та забезпечення стабільного рівня фінансування. Запропоновано стратифікацію методів та засобів пом'якшення загроз. Встановлено, що потрібне адаптивне узгодження актуальних тактичних завдань і лише в другу чергу стратегічної мети. Досліджено зміну значущості факторів впливу в забезпеченні належного рівня підготовки під час пандемії в університетах розвинених країн і країн, що розвиваються. Запропоновано системний підхід до формування структури реалізації сталого розвитку ВНЗ в умовах кризи. Вказано на особливості формування факторів, що впливають на ефективність підготовки та значення якостей лідера в умовах кризи в Україні.</p> <p>Svyrydenko, D., Radko, V., Mordous, I., Zadorozhna, O., Apelt, H. & Lisun, Y. Sustainable Development of Universities in the Context of the Covid-19 Pandemic. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2022, 3(44), С. 338–346. Том 3 (44), DOI: 10.55643/fcaptp.3.44.2022.3769 (Web of Science)</p> <p>В статті розглянуто вплив дистанційної освіти на процес формування єдиного світового освітнього простору. Дистанційна освіта як комплекс освітніх послуг і одночасно як внутрішній процес розвитку особистості та результат засвоєння людиною знань, умінь та навичок є фактором формування єдиного світового освітнього простору через те, що: сприяє інтеграційним процесам у світовому освітньому просторі, насичуючи освітні системи інформаційною продукцією та технологією на базі мікропроцесорної техніки, сучасними засобами збору, зберігання та передачі інформації через локальні та глобальні комп'ютерні</p>

		<p>мережі; розвиває співробітництво між суб'єктами світової освіти, які використовують потенціал глобальних комп'ютерних мереж, у тому числі освітнього характеру; забезпечує партнерські відносини між суб'єктами світового освітнього простору, що відповідає потребам великої частини населення планети та зумовлено зближенням національних економік, соціальних та політичних сфер, культури.</p> <p>Задорожна О.М. Денисюк А. Л. Вплив дистанційної освіти на формування єдиного світового освітнього простору. Збірн.наук.праць за результатами II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні практики наукової освіти» 15–17 грудня 2022 року (прийнято до друку)</p>
	<p>20. Проаналізовано стан розробки проблеми формування Я-концепції як інтегральної характеристики особистості.</p>	<p>Розглянуто теоретико-методологічні підходи до вивчення механізмів психологічного функціонування особистості, спрямованих на збереження Я-концепції особистості. Обґрунтовано ідею про те, що Я-концепція виступає як сукупність усіх уявлень людини про себе, відфільтрованих суб'єктивним тілесним досвідом. На основі концептуального аналізу встановлено, що компоненти Я-концепції діють у нерозривній єдності.</p> <p>Kaliuzhna Y.M., Beheza L.E. Corporealitative experience as a dispositional component of the self-concept of personality (Тілесний досвід як диспозиційна складова Я-концепції особистості). Věda a perspektivy : мультидисциплінарний міжнародний журнал (Чехія). 1 (8) 2022. С. 207-216. DOI : https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-1(8)-207-216. URL : http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/983/982 Індексація: Google Scholar, Index Copernicus, Academic Resource Index, Research Bible</p>

	<p>21. Розкрито вплив сучасного інформаційного простору на соціалізацію підлітків.</p>	<p>Отримано емпіричні дані щодо специфіки сприйняття підлітками власної соціальної ролі у реальній та віртуальній групах. Сформульовано висновки щодо необхідності своєчасного попередження залежності підлітків від віртуального середовища. Обґрунтовано необхідність організації цілеспрямованого пошуку адекватних способів психологічного впливу на особистість під час виникнення вікових проблем.</p> <p>Калюжна Є.М., Федотова А.В. Я-концепція та соціальний статус особистості у реальних та віртуальних групах: співвідношення і специфіка в підлітковому віці. Наукові перспективи : журнал. Серія «Психологія». № 2(20) 2022.С. 423-436. DOI : https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-2(20)-424-436 URL :http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1256 Індексція: Google Scholar, Index Copernicus, AcademicResource Index, Research Bible</p>
	<p>22. Визначено психологічні особливості прояву емоційного вигорання у батьків дітей із розладами поведінки.</p>	<p>Продemonстровано, що батьківське вигорання є специфічним синдромом, що виникає внаслідок тривалого впливу хронічного батьківського стресу та охоплює три виміри: сильне виснаження, пов'язане з батьківською роллю, емоційне віддалення від дітей і відчуття неефективності батьківської ролі. Емпірично доведено, що батьки, чиї діти мають розлади поведінки, знаходяться у зоні ризику щодо емоційного вигорання. З'ясовано, що значущі зв'язки з рівнем батьківського вигорання мають такі виміри батьківського ставлення, як «симбіоз» та «інфантилізація». Встановлено взаємозалежність між стилем «симбіоз» та «емоційне дистанціювання», що підтверджує важливість встановлення здорових психологічних кордонів з дитиною для попередження емоційного вигорання батьків.</p> <p>Пріб Г.А., Калюжна Є.М. Особливості емоційного вигорання у батьків дітей із розладами поведінки. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. № 1 (24). С. 71-78. DOI : https://doi.org/10.26661/2310-4368/2022-1-</p>

		8 http://www.journalsofznu.zp.ua/index.php/psych/article/view/2776
	<p>23. Розглянуто психологічний супровід фахівців ринку праці як один із методів надання психологічної допомоги, що передбачає особистісно-орієнтоване спілкування спеціаліста, під час якого встановлюється і підтримується партнерський стиль спілкування, здійснюється спрямування особистісних ресурсів на мотивацію до пошуку можливих шляхів вирішення запитів.</p>	<p>Проаналізовано рівні психологічної підтримки фахівця ринку праці: когнітивний (підвищення самооцінки, впевненості в собі, корекція уявлень про себе); мотиваційний (підвищення активності і мотивації у пошуку роботи, самопізнання і саморозвитку, актуалізації потреби в роботі); емоційний (корекція емоційно-психологічного стану, розвиток умінь саморегуляції); поведінковий (формування навичок ефективних форм поведінки на ринку праці відповідно до індивідуально-психологічних особливостей та здатностей людини). Розроблено теоретичну модель психологічного супроводу фахівця: діагностика соціально-психологічних проблем; психологічне консультування; психокорекція; професійно-психологічна підготовка до працевлаштування. Закцентовано увагу на значущості принципів і прийомів фасилітаційної взаємодії у професійній діяльності особистості.</p> <p>Бегеза Л.Є., Раєвська Я.М., Калюжна Є.М., Матвієнко Л.І. Компетентнісний підхід у психологічній підтримці фахівців ринку праці в умовах війни. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. № 2 (25). С. 7-15. DOI : https://doi.org/10.26661/2310-4368/2022-2-1 URL : http://journalsofznu.zp.ua/index.php/psych/article/view/2889</p>
	<p>24. Обґрунтовано припущення про те, що стабілізація тривожності на певному рівні інтенсивності детермінується й підтримується ступенем самоактивізації, необхідної особистості для досягнення релевантної її віковим та індивідуальним потребам мети.</p>	<p>Визначено, що репрезентативними характеристиками адаптаційного функціонування особистості є доцільність, цілеспрямованість та результативність її самоактивізації. Аргументовано, що виокремлення саме цих показників є виправданим з точки зору можливості охарактеризувати за «цільовими» ознаками динаміку адаптаційної активності особистості поза континуумом «норма – патологія».</p> <p>Калюжна Є.М. Часова децентрація як предиспозиція тривожних станів та проблем саморегуляції особистості. Особистість у сучасному</p>

		соціопсихологічному вимірі: монографія / за заг. ред. Г.А. Приба, Є.М. Калюжної; колектив авторів. Херсон : Олді+, 2022. С. 419-432. DOI : http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.33829.78565 http://new.ipk.edu.ua/novnadkhodzhennia
	25. Запропоновано авторську програму з формування тілесності у молодих жінок.	<p>Обґрунтовано властивості свідомості жінки як її феноменологічний досвід. Встановлено, що тілесний досвід дозволяє жінці зрозуміти навколишнє середовище, інтегруватися в ньому. Визначено психологічні особливості тілесності у молодих жінок за такими показниками, як: психосоматичний потенціал, компетенція вербалізації тілесного Я, локус тілесного контролю, тип самоусвідомлення та саморефлексії тілесного потенціалу.</p> <p>Kaliuzhna Y. M., Savchenko N. V., Zinchenko I. A., Kaizerova A. V., Martyniuk I. S. Psychological features of the formation of corporeality in young women (Психологічні особливості формування тілесності у молодих жінок). Iranian Journal of War and Public Health. Vol. 14, Issue 1 (2022). Janbazan Medical and Engineering Research Center, 2022. P. 9-17. URL : https://ijwph.ir/article-1-1109-en.html Індексція: (Scopus)</p>
	26. Аргументовано тезу про те, що спілкування в Інтернет-просторі характеризується певними особливостями, що мають вплив на види, способи, засоби і форми взаємодії підлітка з оточуючими.	<p>Показано, що спілкування у віртуальному просторі має багато аспектів, схожих з реальним спілкуванням, але, водночас, є насиченим специфічними відмінностями та особливостями, надаючи підліткам можливість задовольнити нереалізовані соціально-психологічні потреби, проводити експерименти з різноманітними трансформаціями власної ідентичності.</p> <p>Калюжна Є.М., Федотова А.В. Особливості спілкування підлітка у реальному та віртуальному просторі. Адаптивні процеси в освіті : зб. матер. І Міжнар. наук. форуму; за заг. ред. Г.В.Єльнікової, М.Л.Ростоки. Київ-Харків, 2022, Вип. 1(4), С. 109-110. https://lib.iitta.gov.ua/730339/1/Zbirnyk%20Forum%20I-AAE-2022.pdf</p>

	<p>27. Показано, що психологічний стан демобілізованого військовослужбовця може негативно впливати на всіх членів сім'ї. Крім того, специфіка військової служби формує своєрідні внутрішньо-сімейні стосунки та особистісні риси батьків, які негативно відображаються на здатності дитини справлятися з різноманітним напруженням.</p>	<p>Означено основні шляхи оптимізації освітнього середовища для дітей військовослужбовців з розглянутими освітніми труднощами, що полягають у: психоедукаційних заходах щодо специфіки даної категорії дітей та основних напрямів, стратегій, засобів вирішення завдань психолого-педагогічного характеру, які виникають у освітньому середовищі; навчально-методичних заходах під час підготовки фахівців до освітньої, виховної, психологічної роботи з даною категорією дітей.</p> <p>Омельченко Я. М., Плєскач Б. В. Освітні труднощі дітей військовослужбовців. Технології розвитку інтелекту, 2022. Том 6, № 1(31). DOI : http://doi.org/10.31108/3.2022.6.1.11</p> <p>В роботі представлені технології надання психологічної допомоги ВПО та їх дітям, які були розроблені протягом 2015 -2020 років, розглядається можливість їх застосування в сучасних кризових умовах. Зокрема, робота з дорослими має включати розвиток сприятливих стосунків «терапевт-клієнт»</p> <p>Омельченко Я., Лазос Г., Плєскач Б. Особливості психологічного супроводу сімей вимушених переселенців у сучасних соціокультурних умовах. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія. Том II / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка; НУЦЗУ – Х.: ФОП Панов А.М. 2022. С.307-326.</p>
	<p>28. Вивчення існуючих методик показало, що психодіагностика особливостей роботи скорботи здійснюється в основному при роботі з пролонгованим горюванням після втрати близької людини. Теоретичний аналіз показує, що модель роботи скорботи при втраті близької людини застосовується і для пояснення процесу опрацювання інших психотравм. Проте,</p>	<p>В роботі презентовано три методики, які були адаптовані до означених задач: модифікований Hogan grief reaction checklist (переклад на український В. Зливков, С. Лукомська); авторська Шкала відреагування травматичної події на рівні процесів уяви; авторська Анкета особливостей реакції на травму.</p> <p>Плєскач Б. В. Психодіагностика особливостей роботи скорботи спрямованої на опрацювання психотравм отриманих під час війни цивільним населенням. Молодий вчений, 2022. № 7 (107). DOI: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-</p>

	<p>психодіагностичних методик, які вивчають психологічний процес опрацювання широкого спектру психотравм (втрата здоров'я, соціального статусу, житла, сексуальне насилля, переселення, розлука з близькими тощо) – відсутні.</p>	<p>107-7</p> <p>Показано, що сучасні описи процесів переживання травми здійснені на основі феноменологічного методу, тому актуальним є розробка психодіагностичних методик, що дозволяє швидко вивчати великі вибірки. Такі методики можуть дозволити уточнити особливості процесів відновлення після травми, що є важливим для надання психотерапевтичної допомоги.</p> <p>Плескач Б. В. Постановка проблеми психодіагностики ранніх стадій переживання травматичного досвіду. Наука, технології, інновації: тенденції розвитку в Україні та світі : матеріали наук.-практ. конф. (м. Полтава, 27–28 травня 2022 р.). Херсон: Молодий вчений, 2022. С. 98–101. URL : https://lib.iitta.gov.ua/730850/1/PleskachBV_tesis2022_b.pdf (дата звернення: 23.10.2022)</p>
<p>4. Аналіз практичного передового досвіду</p>	<p>29. Представлено обґрунтування дитячої арт-терапії як ефективного способу психологічної допомоги, який базується на творчості та грі.</p>	<p>Окреслено спектр проблем, при вирішенні яких можуть бути використані техніки арт-терапії: внутрішньо - та міжособистісні конфлікти; кризові стани; екзистенційні та вікові кризи; травми; втрати; постстресові розлади; невротичні розлади; психосоматичні розлади; розвиток креативності; розвиток цілісності особистості; виявлення особистісних смислів через творчість; усвідомлення та глибоке опрацювання емоцій; вихід у прийнятній формі неприємних емоцій; полегшення болю з минулого; відкриття у своїй особистості нових ресурсів та можливостей.</p> <p>Матвієнко Л.І. Техніки арт-терапії як ефективний метод подолання наслідків стресу у дітей. І міжнародна науково-практична конференція «психологічне здоров'я особистості в контексті процесів глобалізації: Методологія дослідження, реалії та перспективи» (phrcprg: mr, gr) 04 Листопада 2022 року. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет психології.</p>

	<p>30. Розгляд адаптації ветеранів до цивільного життя з позицій соціокультурного підходу (спроба представити адаптацію ветеранів як процес подібний до акультурації переселенців) здається перспективним напрямом дослідження.</p>	<p>При адаптації опитувальника Дж. Беррі для оцінки адаптації ветеранів здається доцільним спиратись на два параметри: 1) готовність взаємодіяти з цивільним населенням, засвоювати його норми та цінності, намагання діяти способом, який схвалюється в соціумі; 2) здатність у новому (цивільному) соціальному середовищі задовольняти свої індивідуальні потреби, само-реалізовуватись, формувати цілісну та неперервну ідентичність, отримувати визнання.</p> <p>Плескач Б.В. Перспективи застосування методики діагностики акультурації Дж. Беррі для оцінювання соціально-психологічної адаптації у ветеранів Збройних сил. Інноваційні наукові дослідження в умовах світових змін : матеріали наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 29–30 квітня 2022 р.). Херсон : Молодий вчений, 2022. С. 84–87. URL : https://lib.iitta.gov.ua/730429/1/PleskachBV_tesis2022a.pdf</p>
--	---	--